

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, С. 141.
2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013 р., № 27, стор. 1438, стаття 282.
3. Муратова Н. Г., Муратова Н. Д. Сучасність правових поглядів Анатолія Федоровича Коні. URL: <https://cutt.ly/dgdUuee>.
4. Гловацький І. Ю. Адвокатура зарубіжних країн. Англія. Німеччина. Франція : навч.-практ. посіб. К. : Атіка, 2007. 588 с.
5. Молдован А. В., Тилик Т. М. Адвокатура України : навч. посіб. К. : Алерта, 2013. 256 с.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Курганський Олександр Валерійович**

Хмарський М.О.

студент 1-го курсу магістратури факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ ПЕРЕД КЛІЄНТОМ В УКРАЇНІ ТА В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Відповідно до статті 35 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» існують такі види дисциплінарних стягнень, які застосовуються до адвоката: попередження, зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року, для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України [1].

В законодавстві України детально регламентована процедура притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, проте відсутність регламентація відповідальності адвоката перед клієнтом, більше того в п. 14. ч 1. ст 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено, що «забороняється притягати до кримінальної чи іншої відповідальності адвоката (особу, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю) або погрожувати застосуванням відповідальності у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності згідно

із законом». І хоча ця гарантія для здійснення адвокатської діяльності досить важлива, але в той же час вона виключає можливість притягнення до відповідальності адвоката клієнтом, в тому числі й до цивільно-правової відповідальності, наприклад, щодо відшкодування збитків, завданих клієнту внаслідок порушення адвокатом своїх зобов'язань, у разі їх невиконання чи неефективного виконання тощо.

В Загальному кодексі правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства в пункті 3.9.1. передбачається, що «адвокати повинні бути застраховані від цивільно-правової відповідальності, яка може виникнути у зв'язку з їхньою адвокатською практикою, до такої міри, що є розумною, беручи до уваги характер і масштаби ризиків, які існують в їхній професійній діяльності» [2].

Страхування професійної відповідальності адвокатів, як ще його називають «страхування від помилок та упущень» є важливим механізмом для захисту інтересів клієнта від можливих помилок адвокатів, невиконання або неналежного виконання своїх професійних обов'язків, умов договору про надання правової допомоги, розголошення адвокатом відомостей, що становлять адвокатську таємницю, втрати, знищення або пошкодження адвокатом документів, пов'язаних із професійною діяльністю тощо, а для адвокатів – від надмірних витрат у разі допущення ними таких професійних помилок.

Найчастіше причинами подання позову щодо адвокатів є: помилки, допущені під час складання, оформлення, подачі документів, пропущення процесуальних строків, неякісне виконання професійних обов'язків, наприклад, незнання норм законодавства, що потягло за собою програш справи. Також причиною звернення клієнта до суду можливе через відсутності згоди клієнта щодо певних дій адвоката, які суперечать інтересам клієнта чи виходять за рамки довірених йому повноважень; звинувачення в конфлікті інтересів, шахрайстві тощо.

В більшості країн Європи адвокат повинен обов'язково застрахувати свою професійну діяльність, а саме в таких країнах: Австрії, Бельгії, Данії, Естонії, Ісландії, Ірландії, Італії, Кіпру, Литві, Ліхтенштейну, Люксембургу, Німеччині, Норвегії, Польщі, Португалії, Румунії, Словаччині, Словенії, Угорщині, Фінляндії, Франції, Чеській Республіці, Швеції і т.д.

У Німеччині адвокати відповідають за збитки, заподіяні клієнтам, довірцям, іншим особам при виконанні професійних обов'язків. Цивільно-правова відповідальність перед клієнтом може виникнути за будь-яку свою недбалість, помилку, яку адвокат допустив як в судовому процесі так і за його межами. Підставами для відповідальності може бути: неналежне виконання обов'язків при здійсненні консультації, підготовці документів, помилковій оцінці суті справи, порушенні правил діловодства, неналежного виконання зобов'язань, причому немає значення, чи полягає

причина помилки в некомпетентності самого адвоката або в організації відділу діловодства чи контролю за роботою персоналу. У разі порушення адвокатом законів, регламентів, професійних норм, він притягується до дисциплінарної відповідальності Судами честі, які створюються в кожній палаті адвокатів [3].

Відсутність у адвоката договору про страхування в Німеччині робить неможливим отримання ліцензії адвоката, а сам договір укладається з конкретним адвокатом, а не з юридичною компанією. Розмір відповідальності адвоката поширюється навіть на особисте майно. І хоча договором з клієнтом можна обмежувати розмір цієї відповідальності, але не менше мінімальної суми в 250 тис. євро на один страховий випадок. Через високий формалізм, який притаманний судовій системі Німеччини, навіть невелика помилка адвоката може призвести до його відповідальності та стягнення значних сум, так як близько 20% клієнтів звертаються до страхових компаній за відшкодуванням збитків.

У Франції договір страхування заключається не між адвокатом та страховою компанією, а від імені всіх адвокатів, а точніше від імені ордену адвокатів в інтересах всієї адвокатської спільноти, які внесені до реєстру. Також відмінність механізму відповідальності адвоката у Франції пов'язана з тим, що страхова виплата виплачується за рішенням суду, таким чином суд кожного разу розглядає страховий випадок щодо професійної відповідальності, що є предметом позову, який розглядається у спеціалізованій палаті апеляційного суду. Суд вирішує, чи дійсно допустив професійну помилку адвокат, якими саме діями або бездіяльністю він завдав збитків та їх розмір. Суд також перевіряє причинно-наслідковий зв'язок між помилкою і збитками та розміром страхового відшкодування [4].

Ключовими підставами притягнення адвоката до цивільно-правової відповідальності у Франції є:

- 1) неякісне виконання адвокатом своїх професійних обов'язків при наданні консультацій клієнту;
- 2) відсутність у діяльності адвоката належної обережності, що може призвести до виникнення помилок;
- 3) недобросовісне ставлення адвоката до своїх професійних обов'язків, зокрема щодо відношення до клієнта та його інтересів.

У Румунії страхування професійної відповідальності адвокатів також є обов'язковим. Мінімальна сума страхування становить 6 тис. євро на рік, для адвоката-стажиста – 3 тис. євро на рік. Адвокати повинні щорічно подавати до регіональної колегії адвокатів відповідні копії договору про страхування професійної відповідальності на наступний рік. Також законодавством передбачено можливість укладання одного загального договору страхування, який застраховує відразу всіх адвокатів, адміністративний та технічний персонал компанії. У разі відсутності полісу страхування адвокат

виключається із реєстру осіб, що мають право на здійснення адвокатської діяльності.

Цивільно-правова, майнова, відповідальність адвоката повинна сприяти підвищенню рівня надання професійної правничої допомоги, зміцненню довіри до інституту адвокатури, підвищення гарантій клієнту реалізації його конституційних прав щодо справедливого правосуддя та захисту. Наслідки для адвокатів, які, наприклад, припустились помилки та завдали цим шкоди клієнту, що підлягає відшкодуванню, повинні бути мінімізовані шляхом обов'язкового укладення договору страхування професійної відповідальності адвоката.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
2. Кодекс поведінки європейських адвокатів від 28 жовтня 1988. URL: [https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ\(ukr\).pdf](https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ(ukr).pdf)
3. Вільчик Т.Б. Відповідальність адвоката перед клієнтом: напрями гармонізації законодавства України до європейських стандартів. *Форум права*. 2016. № 1. С. 30–36.
4. Подолева А. Страхування професійної відповідальності адвоката у країнах Європи та Америки. *Юридична Газета*. №50 (704) 10 грудня 2019 р.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Кісліцина Ірина Олександрівна**

Чижова І.К.

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА В ЯПОНІЇ

Вивчення зарубіжного досвіду функціонування інституту адвокатури, в тому числі механізму контролю за адвокатською діяльністю, є дуже актуальним, адже інститут адвокатури, як елемент громадянського суспільства має забезпечувати державу належним рівнем правової допомоги. Наразі в Україні досі діє період змін, тому розгляд механізму регулювання відносин між адвокатами в такій традиційній та досить прогресивній країні,